

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1993

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1993

Seteli ry:n tarkoituksena on toimia jäsentensä yhteistoimintajärjestönä, koota ja parantaa näiden toimintaedellytyksiä ja muodostaa kanava keskusjärjestötoimintaan

Setelin järjestöllinen toiminta on liittynyt oleellisesti Tietoliikennetekniset ry:n yhteyteen, ST:n tarjotessa sttk- ja sttk-j-jäsenyytensä ja sitä kautta keskusjärjestöpalvelut ja -edustukset Setelin jäsenten käyttöön, sekä hoitaessa Setelin normaalit järjestö- ja toimistopalvelut.

Vuosi 1993 oli liiton kahdestoista toimintavuosi; liitto on perustettu vuonna 1982.

1. JÄSENET

Liitto solmi toukokuussa Kunnallisvirkamiesliitto KVL:n kanssa sopimuksen KVL:n (73000 jäsentä) liittymisestä Setelin jäseneksi. KVL oltiin muuten jättämässä STTK:n ulkopuolelle. Jäsenyys raukeaisi KVL:n päättyessä muunlaiseen keskusjärjestöratkaisuun. Kesäkuussa KVL sai ensin sttk-yhteistyösopimuksen (Setelin jäsenyyden tilalle) ja vuoden -94 alusta sttk-jäsenyyden ilman hallituspaikkaa.

Kesäkuun alusta Setelin jäseneksi liittyi Pienten Järjestöjen Yhteistyöliitto PYY, noin 1900 jäsentä. Setelissä oli vuoden lopussa 8 jäsenyhdistystä, noin 4100 jäsentä, joista 2500 valtiolla ja 1600 muilla sektoreilla.

Liiton jäsenyhdistykset liittymisjärjestyksessä: Suomen Tietoliikennetekniset, Viestiliikennetekniset VLT, Ilmailun Tietoliikennevirkailijat ITLV, Suomen Kauppa-alusten Tarkastajat SKAT, Tietotalan Ammattiliitto TIAL, Luotsiliitto, Suomen Optikoiden Ammattiliitto SOA ja Pienten Järjestöjen Yhteistyöliitto PYY.

2. SOPIMUSTOIMINTA

2.1. Yleistä

Kaan hallituksen ja työnantajatahon työlaainsäädäntöön, työ- ja virkaehtosopimuksiin, työttömyys- ja muuhun sosiaaliturvaan kohdistamat heikennysvaatimukset jatkuivat parin edellisvuoden tapaan myös vuonna 1993.

Työministeri Ilkka Kanerva ilmoitti annettavaksi eduskunnalle kevätistuntokaudella lakiesitykset, jotka koskivat puuttumista lakko-oikeuteen, sopimusten yleissitovuuteen, työaikamääräyksiin, työttömyysturvaan, lakia nuorten palkka-alesta, ym. Vain muutama kuukausi aikaisemmin, eli marraskuussa -92 laajan yleislakkouhkauksen seurauksena hallitus perääntyi vastaavista muutoksista ja sopi, että lakiesitykset valmistellaan yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa, eikä hallitus tee yksipuolisia esityksiä.

Kun ministeri Kanerva toimi tehdyn sopimuksen vastaisesta niin STTK ja SAK ilmoittivat aloittavansa työtaistelun teollisuudessa ja laajentavansa sen yleislakoksi, ellei hallitus pysy sopimuksessa. Työnantapuoli tuki Kanervan esityksiä.

Neuvottelut olivat erittäin nihkeitä. Sopimus syntyi 19.5. vähän ennen vientiteollisuuden - merenkulku mukaan luettuna - lakon alkamista. Yleislakon oli määrä alkaa 24.5. Ylityökielto eri aloilla oli jo voimassa 17.5. lähtien. Sopimuksen mukaan työehtosopimusten yleissitovuuteen, lakko-oikeuteen ja ay-liikkeen toimintaoikeuksiin ei puututa ja lakien valmistelu tehdään yhteisymmärryksessä osapuolten kesken.

Toimintavuonna voimassaolleet työ- ja virkaehtosopimukset olivat ns. 0-ratkaisuja ja päättyivät lokakuun lopussa. Palkansaajapuoli esitti syksyllä laajan tulosopimuksen tekemistä seuraavalle sopimuskaudelle. Työnantajapuoli vastusti jyrkästi keskitettyä ratkaisua ja vaati liittokohtaisia sopimuksia ja sopimusehtojen rajuja heikennyksiä. Neuvottelut ajautuivat liittokohtaisiksi ja johtivat noin kolmeenkymmeneen lakkovaroitukseen, kuitenkin ilman merkittävämpiä lakkoja.

Tehdyt liittokohtaiset sopimukset sisältävät vientiteollisuudessa palkankorotuksia, ovat nolla-ratkaisuja ja erityisesti julkisella sektorilla merkitsevät ansioiden alentumista. Sopimuskausi on yleensä noin kahden vuoden mittainen.

Yleinen työttömyystilanne paheni edelleen voimakkaasti Vuoden lopussa työttöminä oli noin 526.000 henkeä, joista pitkäaikaistyöttömiä yli 120.000 ja työttömyysasteen ollessa noin 22%.

2.2. Valtion sopimukset

Valtion virka- ja työehtosopimukset olivat voimassa ns. nolla-ratkaisuna lokakuun loppuun. Vuoden aikana henkilöstömenoja piti lisäksi karsia 4%. Se toteutettiin vaihtamalla lomarahoja vapaaksi, pitämällä virkoja täyttämättä, ym.

Valtion talousarvioon 1994 sisältyi 10,5% henkilöstömenojen leikkaukset, eli 6,5% vuoden -93 leikkauksiin lisää. Valtion työmarkkinalaitos sanoi kaikki sopimukset irti pääsopimusta myöten, eli päättymään lokakuun -93 lopussa.

VTML:n esitti palkanalennusten lisäksi muun muassa haittatyökorvausten poistamista lähes kokonaan, työaikojen pidentämistä ja työaikajoustoja, matkustussääntöjen heikentämistä, ym. Työ- ja virkaehtoista esitettiin tehtäväksi yksi ja sama sopimus.

Tupo-neuvottelujen kariuduttua käytiin valtiolla sitkeät neuvottelut, jossa pääpaino oli heikennysten torjumisessa.

Valtion keskitetty sopimusratkaisu syntyi 30.11. keskiyöllä. Sopimus on voimassa 31.10.95 saakka. Sopimuskauden aikana ei tule palkankorotuksia. Työnantajan vaatimat 10,5% henkilöstömenoleikkaukset kuitataan sillä, että vuoden 1994 50%:n lomarahosta 31% maksetaan rahana ja 19% vapaana (6-7 palkallista lomapäivää), ja ns. virastovirkamiehiltä poistetaan kesätyöaika, eli se pitenee tunnilla. Näiden "säästövaikutus" on noin 1,9%. Lisäksi virastot "joutuvat" yksipuolisesti leikkaamaan menoja noin 3%. Irtisanomisia ja lomautuksia ei menojen karsimiseksi sopimuskautena tehdä. Vuonna 1995 lomараha maksetaan täysimääräisenä; 50% lomapalkasta.

Virkaehtosopimuksessa laajennettiin jonkin verran paikallistasolla sovittavia asioita, muun muassa palkkauksen osalta. Jatkossa palkkauksesta sopiminen on tarkoitus siirtää entistä enemmän laitostasolle ja luopua keskiteytystä automatiikasta. Esimerkiksi merenkululaitoksen aluksia koskeva tarkentava virkaehtosopimus siirrettiin jo tehtäväksi mkh:n ja liittojen välillä, VM:n sijasta; samoin luotsien virkaehtosopimus.

Työehtosopimusten osalta järjestelmää muutettiin siten, että aiemmista keskustason tes:n ehtojen suosituksista tehtiin keskustasolla sitova runkosopimus työrauhavelvoitteineen. Varsinainen tes solmitaan edelleen itsenäisesti liittotasolla. Valtion liikelaitosten ja osakeyhtiöiden kohdalla sovittiin lisäksi omat erilliset sopimukset Liikelaitosten työnantajajyhdistyksen kanssa ja sovittiin noin 3%:n palkankorotuksista.

2.3. Merenkululaitoksen työehtosopimus

Nauvon Pärnäsissä sijaitsevan meriliikennekeskuksen toimintaa suunnitellut mkh:n työryhmä sai mietintönsä valmiiksi tammikuun -93 lopussa. Mietinnön mukaan keskukseen sijoitetaan alueen keskitetty luotsipäivystys, rannikkoradioasema sekä merivartioasema, kullakin omat päivystäjänsä.

Työryhmän esityksen mukaan hätä- ja turvaliikenne siirretään Telelta Pärnäsien Turku Radion hoidettavaksi vuoden 1994 alusta lähtien.

Samanaikaisesti ja työryhmän esityksiin liittyen ST solmi merenkulkuhallituksen kanssa periaatesopimuksen Turku Radion "miehittämisestä" jähnmurtajista siirtyvillä radiosähköttäjillä, ja liitettäväksi heidät Setelin tes:n piiriin. Vuoden lopulla Seteli ja merenkulkuhallitus pääsivät Turku Radion henkilökunnan työ- ja palkkaehdoista sopimukseen. - Meriliikennekeskuksen luotseihin noudatetaan puolestaan Luotsiliiton ja mkh:n välisiä sopimuksia. -

Merenkulkuhallituksen sanottua elokuussa Setelin työehtosopimuksen irti muiden valtion sopimusten tapaan, sovittiin tes uusittavaksi siten, että viittaukset Telen sopimuksiin korvataan Setelin omilla sopimusmääräyksillä sekä siirretään viestiasentajat Metallin työehtosopimuksesta Setelin tes:n alaiseksi 1.1.94 alkaen. Tällöin mkl:n koko työsuhteinen viestihenkilöstö on Setelin työehtosopimuksen piirissä.

Setelin tes:iin tehtiin valtion yleisen työehtosopimuksen mukaiset tarkistukset; varsinaisen uudistamistyön hoitaa liiton ja mkh:n välinen työryhmä syksyyn -94 mennessä.

2.4. Jäsensyhdistysten sopimustoiminta

Jäsensyhdistysten sopimustoiminnassa päällimmäisenä oli työnantajapuolen esittämien liittokohtaisten sopimusheikkennysten torjuminen, erityisesti LTK-sektorilla.

Kauppanalan työnantajaliitto esitti Optikoiden liiton työehtosopimukseen rajuja heikkennyksiä, jotka liiton sitkeiden neuvottelujen päätteeksi jäivät toteutumatta.

Varustamoyhdistys puolestaan vaati ST:n jäsenten palkkoja alennettaviksi 10%:lla. Liiton jätettyä asiasta lakko-varoituksen joulukuussa, sisältyi Reinin sovintoesitykseen 2,6 % palkankorotus 1.5.94, muiden ehtojen säilyessä ennallaan.

3. MUUTA TOIMINTAA

Seteli ja Suomen Merimies-Unioni solmivat 27.10.1993 keskinäisen UNISSET - (Unioni-Seteli) yhteistyösopimuksen merialalle. Setelin puolelta sopimukseen liittyivät alan järjestöt Tietoliikennetekniset, Luotsiliitto, Kauppa-alusten Tarkastajat ja Viestiliikennetekniset.

ST:n ja Unionin välillä oli yhteistyösopimus jo vuodelta 1946; samoin luotsien ja Unionin yhteistyö on jatkunut läpi liittojen historian. Yhteistyötä päätettiin entisestään syventää ja laajentaa ammattijärjestöjen kannalta vaikeassa tilanteessa.

Vastaavanlaisia keskusjärjestörajoja ylittäviä sopimuksia tehtiin sttk-laisten ja sak-laisten teollisuuden liittojen välille.

Tietoliikenneteknisten ja Luotsiliiton yhteistyöllä saatiin luotsien eläkesäännöksiä Merimieseläkelaissa korjatuksi. Sosiaaliministeriön työryhmässä valmistellut laki muutokset tulivat voimaan 1.1.1994.

Lakia terveydenhuollon ammatinharjoittajista valmistettiin toimintavuoden aikana lähinnä virkamiestyönä, koskien muun muassa optikon ammattia. Liitto antoi SOA:lle taustatukea pätevyysvaatimusten ja potilasturvallisuuden säilyttämisessä sekä ammattitaidottomien silmälasikloskien torjumisessa. Lakia ei vuoden loppuun mennessä annettu Eduskunnalle.

SKAT hoiti liiton edustuksen Merimiesasiain neuvottelukunnassa lukuisten alan säädösten valmistelutyössä.

Liiton edustajat osallistuivat lukuisissa eri hallinnoissa, valiokunnissa, työryhmissä ja muussa yhteydessä jäsenistöä koskevien erilaisten asioiden käsittelyyn ja ratkaisuun.

4. TIEDOTUSTOIMINTA

Jäsenyhdistysten jäsenille postitettiin sttk-lehti ns. luottamusmiesjakeluna, sttk:n supistettua aiemmin kaikille jäsenille jäsenmaksuun sisältynyttä postitusta.

Saman jakelun mukaan toimitettiin sttk-tiedotetta, joka erityisesti neuvottelutilanteessa hoiti tehtävänsä. Lisäksi Setelin toimisto lähetti tietoja neuvottelu- ja sopimus- ja muista asioista telefaksilla jäsenyhdistyksille.

Julkisiin tiedotusvälineisiin pidettiin normaaleja yhteyksiä ja toimitettiin tiedotteita ja tehtiin Seteliä muuten tunnetuksi.

5. KESKUSJÄRJESTÖ

Raija Hukkamäen ja Jorma Reinin hanke, jolla sttk:n, Akavan ja entisen tvk:n liitoista olisi muodostettu uusi toimihenkilöiden keskusjärjestö kariutui keväällä. Sen jälkeen lähes kaikki tvk-laiset liitot liittyivät sttk:n ja sttk-j:n jäseniksi. STTK:n jäsenmäärä kasvoi 174 000:sta 612 000:een. Molempien järjestöjen säännöt ja hallinto järjestettiin uudelleen. STTK-J:lle perustettiin 10 hengen toimisto entisen yhden hengen tilalle.

STTK:n hallituksen kokoonpanoa pienennettiin 26 jäsenestä 14 jäseneseen. Ne liitot, joilla ei ole hallituspaikkaa, kuten Seteli, voivat osallistua kokouksiin ilman äänioikeutta. Valtuustossa jokaisella järjestöllä on vähintään yksi paikka.

Seteli vaihdettiin sttk:n jäseneksi ST:n tilalle 19.2.93 järjestöjen jo edellisvuonna jättämän esityksen mukaisesti. VTK jätti päätökseen eriaavan mielipiteensä. Jäsenmaksuvelvoite siirtyi ST:ltä Setelin nimiin 1.7.1993.

STTK-J:n jäsenmäärä kasvoi noin 25 000:sta lähes 90 000:een, tvk-laisten virkamiesjärjestöjen liittyttyä siihen joko suoraan tai jäsenliittojen kautta; kuten PYY ry ST/Setelin kautta. Järjestöjen lukumäärä kasvoi 7:stä 19:aan. STTK-J on suurin valtion ammattijärjestö.

Hallituksessa on 19 jäsentä + pj. ST:lla on hallituksessa varsinainen ja varapaikka, kuten ennenkin (2493 Setelin jäsentä). Konepäällystöliitto ja Laivanpäällystöliitto jäivät jäsenmäärästään (400 ja 290) johtuen hallituksen ulkopuolelle. SKL erosi STTK-J:stä joulukuussa.

Neuvottelu- ja sopimustoimintaa varten perustettiin budjettivaltion ja liikelaitosten sektoreille omat neuvottelukuntansa, jossa jokaisella liitolla on edustus. ST:lla on budjettivaltion nk:ssa kolme jäsentä, johtuen siitä, että Setelin jäseniä on lähes kolmessakymmenessä virastossa ja laitoksessa. Liikelaitosten nk:ssa ST:lla yksi paikka.

Paikallistason neuvottelutoimintaa varten kussakin virastossa ja laitoksessa on sttk-j:n yhdistyksillä yhteinen neuvottelukunta, vetäjänä ns. neuvotteluvastaava tai yhdyshenkilö. ST:lla näitä paikkoja on 18, eli yli kolmannes kaikista.

ST:n jäsenyyden vaihtaminen sttk-j:ssä Setelin nimien syksyllä siirtyi, VTK:n ilmoitettua kaatavansa äänillään ST/Setelin hakemuksen. Kiihkeästä sopimusneuvottelutilanteesta johtuen päätettiin hakemuksen jättäminen siirtää varmempaan ajankohtaan.

Keskusjärjestön piiriin perustettiin syksyllä uusi lomajärjestö Toimihenkilölomat ry. yhtenä perustajan STTK-Lomat ry, jonka jäsen ST on. STTK-J liittyi uuden lomajärjestön jäseneksi, joten ST on tätä kautta myös siellä edustettuna. Kuntoremontti- ja ay-lomatukiin liittyvät asiat siirrettiin uuden järjestön hoidettaviksi.

ST oli aktiivisesti mukana keskusjärjestön uudelleenjärjestelyissä, samoin sen neuvottelu-, sopimus- ja laajassa muussa toiminnassa.

6. LIITON HALLINTO

6.1. Edustajakokoukset

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 18.5. Helsingissä. Käsiteltiin edellisen vuoden toimintakertomus ja tilinpäätös sekä valittiin liiton hallitus ja tilintarkastajat. Keskusjärjestöstä Tapio Wallin selvitti ajankohtaista työmarkkina- ja lakkouhkatilannetta, sekä järjestöpoliittista tilannetta, tvk-laisten järjestäytyessä sttk-laisiksi.

Sääntömääräinen syyskokous pidettiin 30.11. myös Helsingissä. Hyväksyttiin liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1994. Puheenjohtaja Esa Swanljung selvitti palkansaajien ostovoiman heikentymistä sekä liittojen ajankohtaista sopimustilannetta.

6.2. Liiton hallitus

Kevätkokouksessa valittu liiton hallitus:

pj.	Heikki Santala	(ST)	
Ivpj	Arvo Pietikäinen	(LL)	
Ilvpj	Maarit Helenius	(SOA)	
	Harry Blomqvist	(ST),	vj. Lassi-Pekka Laine
	Matti Kari	(ST),	vj. Raimo Itkonen
	Paavo Kuukka	(LL),	vj. Martti Ratia
	Markku Väänänen	(SOA),	vj. Jouni Pekkanen ja Soile Saarikoski
	Ulla Utriainen	(ITLV),	vj. Oili Reinikainen Sirkka-L. Salminen
	Jouko Isohanni	(SKAT),	vj. Raimo Kärnä
	Tapani Stenholm	(VLT),	vj. Tapani Sorsa
	Heikki Riippa	(TIAL)	

Hallituksen kokouksiin ovat lisäksi osallistuneet
PYY ry:stä Simo Karlsson ja Arto Kuparinen.

Hallituksen sihteerinä toimi Bertel Österlund.

Hallitus kokoontui vuoden aikana kymmenen kertaa. Lisäksi
pidettiin kokouksia erilaisilla kokoonpanoilla ajankoh-
taisissa järjestö- ja sopimussasioissa.

6.3. Tilintarkastajat

Tilintarkastajina toimivat	Heikki Kemppe ja Bo Långholm
varatilintarkastajina	Irmeli Pöyry ja Veijo Rosti.

7. LIITON TOIMISTO JA TOIMIHENKILÖT

Liiton toimisto sijaitsi Suomen Tietoliikennetekniset
ry:n toimiston yhteydessä, Perämiehenkatu 7A1, Helsinki.

Liitolla ei ollut omaa palkattua toimihenkilöä. Liiton
toimihenkilö- ja järjestöpalveluista huolehti sopimuksen
mukaisesta Tietoliikenneteknisten toimisto ja sen toimi-
henkilöt toiminnanjohtaja Heikki Santala ja järjestö-
sihteeri Bertel Österlund.

Helsingissä toukokuun 10. päivänä 1994

SUOMEN ERITYISTEKNISTEN LIITTO SETELI RY
Hallitus